

25

Colecţia POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE

MIRCEA BRATEŞ

ASTRIDA

★

EDITATĂ DE REVISTA
„ŞTIINŢĂ şi TEHNICĂ"

MIRCEA BRATEŞ

ASTRIDA

*

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
25

LUCRĂRILE CARE VOR APĂREA ÎN COLECŢIA „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"

Nr. 26 – 27 – „ASTRIDA" roman de Mircea Brateş

Nr. 28 – 29 – 30 – 31 – 32 – „SFÎRŞITUL ORAŞULUI SUBTERAN" roman de I. Kalniţki (traducere din limba rusă)

Capitolul I

UN ASTRU VAGABOND

Prima picătură, mare și grea, îi căzuse pe frunte. Aici se desfăcu în zeci de perle argintii, care alunecară leneș, la vale, pe obraji. Profesorul Mironescu își ridică încet pleoapele grele de *oboseală și privi supărat cerul, de unde căzuse primul strop* de apă. Alungați de un vînt ușor, cîțiva nori se fugăreau încoace și-ncolo pe bolta senină pînă acum cîteva clipe, și încet, încet pînza de lumină cenușie se pierdu și ea.

Mironescu se sprijini mai bine pe brațele curbate ale fotoliului și privi de astă-dată spre casă. Nici un semn de viață. Nici măcar Matilda nu apăruse să-l mustre. Cu atît mai bine. Și în timp ce ploaia sparse, cu răpăitul ei sonor, liniștea care-l înconjurase în după-amiaza aceasta, profesorul se trase încet sub umbrela mare de soare care, la cîțiva pași de el, străjuia înfiptă în masa verde de vilon. Aici era bine.

Ploaia care se desfăcea ca o perdea de mărgele mari acoperi întreaga grădină, iar într-o clipă locul pe care mai înainte Mironescu moțăia liniștit fu prins și înecat de puhoiul ce se rostogolea acum din cer. Singură, fîșia de iarbă de sub umbrela mare vărgată era uscată. Mironescu își înfundă bine mîinile în buzunarele hainei de casă și trase aerul în piept. O boare rece care însoțea ploaia tulburase căldura deasă, obositoare ce-l înconjurase pînă acum. Mai trase o dată tare, cu nesaț, aerul răcoros în piept și deschise ochii de-a binelea. Aerul rece și mirosul plăcut, ușor înțepător al brazilor din jur îi gîdilau nările.

— *Are să treacă repede!* gîndi el cu voce tare privind, pe sub marginile festonate ale umbrelei uriașe, cerul care se încăpățîna să rămînă totuși cenușiu.

Ploaia însă se întețí și rafale puternice, piezișe de apă călduță veniră să tulbure liniștea fugarului. După ce își trase picioarele sub pavăza mesei, Mironescu mai încercă să reziste cîteva minute, dar pîrîiașele de apă, ajunse dincolo de marginea locului uscat, îl făcură să se răzgîndească. Înciudat, își ridică ușor gulerul hainei și, la început cu pași grăbiți apoi în salturi mari, trecu în grabă cei cîțiva metri care-l despărțeau de chioșcul din mijlocul grădinii.

Ajuns în prag, își scoase haina udă, își scutură pantalonii ușor stropiți și privi cu regret întinderea verde care pînă departe era prinsă în rețeaua deasă a ploii. Pătrunzînd în pavilion, fu învăluit de îndată de un aer cald, înăbușitor. Rămase o clipă nedumerit în mijlocul camerei și privi în jur; recunoscu mulțumit mirosul de piele al garniturii de birou, amestecat cu aroma fină a tutunului de pipă. Nimic nu se schimbase, deși nu mai intrase de mult aici. Toate erau la locul lor: și canapeaua largă, care mergea de-a lungul peretelui, și cărțile aruncate la întîmplare pe biroul scund. Matilda învățase de mult — îngrijea de Mironescu de aproape douăzeci de ani — că prerogativele ei domestice se opreau la granița aceasta — a cărților și biroului profesorului. Așa că de cîte ori intra în acest pavilion, ea nutrea un sentiment de nemulțumire; cu atît mai mult-i ciudă gonea praful de pe cărți și mobilă și lăsa să alunece deoparte peretele transparent al pavilionului. Aerul parfumat de grădină venea să pătrundă — ca o răzbunare naivă și ascunsă a Matildei — prin colțurile cele mai depărtate și printre hîrtiile interzise asaltului ei menajer.

Același lucru îl făcu acum și Mironescu. Apropiindu-se de peretele gros de vilon, privi afară. Se întunecase de-a binelea, deși amurgul era încă departe; perdeaua de ploaie continua să acopere încă întinderea parcului, dar șiroaiele filtrau de astă dată drept spre iarba udă. Apăsă butonul de ivoriu, și peretele alunecă ușor, lăsînd aerul puternic ozonat să pătrundă în cameră. Mironescu se îndreptă spre canapeaua largă și, din mers, își trecu copilărește mîinile cu degetele desfăcute prin părul ud. Aprinse apoi lampadarul, al cărui picior stătea sprijinit de colțul mesei joase, și se întinse, cu mîinile sub cap, privind întunericul de afară, care refuza să se destrame. Se simțea bine; doar puțin obosit. Și se lăsă pradă gîndurilor.

Curînd însă, ușa de la intrare se deschise cu zgomot, iar în cameră intră Matilda, care acum întîrzia în prag scuturîndu-și ploaia de pe ea.

— Aici mi-erați, tovarășe profesor? începu dojana. Mironescu zîmbi. Dincolo de cercul de lumină pe care-l arunca lampadarul, se vedea greu. Se ridică în coate și, ferindu-și ochii de razele piezișe, căută să pătrundă semiîntunericul odăii. De data aceasta izbucni însă în rîs.

Matilda, îngrijorată că nu-l vede venind spre casă deși ploaia continua să cadă cu furie, se gîndise să plece după el. Dar cum mersul prin ploaie constituia o problemă care nu se putea rezolva așa de ușor, ea se înarmase cu o umbrelă uriașă; la aceasta adăugase o haină de ploaie lungă și largă și niște șoșoni enormi, care-i ajungeau pînă la genunchi. Așa cum stătea în pragul ușii, căznindu-se să intre o dată cu umbrela, mai largă decît canatul, învelită toată, din cap pînă în picioare, în vilonul alb-lăptos, părea mai degrabă o arătare ciudată, în care numai ochii vioi, șireți și obrazul zbîrcit ca o smochină îi aminteau profesorului de buna și blînda Matilda. De aceea și izbucni în rîs. Se dădu jos și grăbit se apropie de ea încercînd s-o ajute.

— De ce rideți? îl întîmpină aceasta ofensată. Eu stau ca omul în casă și v-aștept să veniți. Nimic. Afară plouă de crezi că e potop, și dumneavoastră nicăieri...

— Dar... bine, Matilda... eram...

— Nu erați nicăieri. Că vă caut de un veac prin toată grădina. Am fost pînă la margine... credeam că v-a prins sub nuc...

— Vai, sărmana Matilda.

— Sărmana Matilda... sărmana Matilda... mai bine veneați la timp în casă. Acum... mă mai usuc eu? Și... dumneavoastră?... Cum o să ajungeți în casă? Mai stați mult „pe aici"...?

Matilda pronunțase „pe aici" uitîndu-se cu ciudă la pereții acoperiți cu cărți, la harta uriașă a cerului care se întindea cît jumătate din încăpere și la cele cîteva mici aparate și lentile împrăștiate prin cameră.

— Mîncați, desigur, acasă astă-seară, nu?

Mironescu se întorsese din nou spre grădină și privea gînditor. Ploaia se rărise și pe un colț din cer apăruseră pete albăstrui cu vagi irizați aurii.

— Nu cred, Matilda. În orice caz, nu acum. Poate tîrziu, cînd mă reîntorc...

— Iar vă duceți la...? Nici pe ploaia asta nu renunțați?

Matilda evitase să spună unde. Pentru dînsa această nouă preocupare a lui Vlad Mironescu constituia de-a dreptul o scrînteală. Dar se ferea să i-o spună. Nu pentru că părerea ei n-ar fi însemnat mare lucru, dar, simțind pasiunea pe care acesta o pusese în ultima sa invenție, n-ar fi vrut să-l supere.

Vlad Mironescu nu era un original. Dar avea ciudățeniile sale, iar faima lui de savant estompase de mult aceste mici curiozități, care în repetate rînduri se dovediseră a fi sîmburele unor concepții și ipoteze uluitoare. Așa cum stătea în dreptul ferestrei larg deschise, luminat ușor de razele lampadarului, Mironescu îi părea Matildei un uriaș al închipuirii ei, care urma să străbată curînd drumuri și spații nebătute încă de nimeni. De altfel, la aceasta se gîndea acum și el.

Titularul catedrei de astrofizică era un bărbat între două vîrste, de statură mijlocie, cu umerii largi; avea capul așezat pe trunchi ca acela al păpușilor de cîrpă stîngaci făcute. La prima vedere îți făcea impresia că n-are gît; privit din spate însă, ceafa vînjoasă și roșie, pe care părul era întotdeauna tuns scurt, scurt de tot, nu făcea decît să întărească impresia de masivitate a întregii staturi. Ochii albaștri, plini de vioiciune, nasul drept, sprîncenele frumos arcuite, fruntea largă și bombată, armonia liniilor feței îți dădeau dreptul să-l socotești un bărbat cu care natura fusese darnică.

Urcase treptele carierei didactice în goana mare. Lucrările sale îl impuseseră de la început drept un cunoscător perfect al fenomenelor cerești. Treptat numele lui depășise granițele țării și în ultimii ani fusese decorat în nenumărate rînduri și numit membru al unor academii și societăți științifice din țări care se află răspîndite în întreaga lume. Recent, observatorul din Pulcovo îi încredințase elaborarea cîtorva subiecte pentru

unul dintre tratatele moderne asupra radioastronomiei, care urma să se tipărească în scurt timp.

În urmă cu doi ani făcuse vilvă în lumea întreagă descoperirea unei planete necunoscute pînă atunci, iar la începutul acestui an, profesorul Mironescu publicase — spre satisfacția întregii lumi științifice — datele unor descoperiri de prim-rang în cadrul fotografierii electronice și măsurării fotoelectrice a strălucirii asteroizilor.

Imaginase chiar un telescop electronic care folosea convertizorii de imagini * și obținea astfel o diminuare a timpului de expunere, care, datorită acestui dispozitiv, se reducea la a zecea milionime de secundă.

Astfel continua un lung șir de invenții, care demonstrau o pregătire excepțională ; în orice caz, Mironescu și școala sa reușiseră să creeze o pleiadă de fizicieni și astronomi remarcabili, care reprezentau mîndria științei noastre.

În urmă cu cîțiva ani, unul dintre elevii săi, dezvoltînd cîteva dintre sugestiile profesorului, lansase primele rachete teleghidate la înălțimi nebănuite pînă atunci ; un satelit artificial de dimensiuni mari, lansat mai tîrziu, mărise faima lui Mironescu, care, împreună cu elevii săi apropiați, elaborase schema de construcție și generatorul de energie motrice.

Spiritul inventiv al profesorului părea că renaște de fiecare dată mai dinamic, mai bogat și plin de elemente uimitoare. Părea că oboseala îl ocolește pe omul acesta, și faptul constituia pentru toți un mister. Rareori însă era cuprins de o senzație de neliniște, de teamă, de nemulțumire, și după-amiaza de azi făcea parte din acele perioade scurte în care profesorul dispărea din mijlocul laboratoarelor, sălilor de curs, își părăsea studenții și colaboratorii și se retrăgea aici, în vila lui ascunsă în mijlocul unui parc imens. Și, de obicei, de aici se reîntorcea parcă mai vesel și uneori chiar multe dintre ipotezele sau elementele tehnice descoperite de el porneau din liniștea acestor zile. De data aceasta însă, oboseala cedase locul unei nemulțumiri ciudate.

Mironescu era singur ; în afară de Matilda, care-i îngrijea casa, el nu avea pe nimeni. Singurătatea pe care o resimțea de îndată ce trecea pragul casei sale îl apăsa uneori greu de tot. La cursuri, în laboratoare, pe sălile institutului, înconjurat de zgomotul neîntrerupt, de acel du-te-vino atît de caracteristic, studenții cu intervențiile lor, cu întrebările și experiențele, — toate acestea rupeau parcă o parte din pînza aceasta de singurătate care îl copleșea și-l făcea să se simtă nemulțumit.

Întreaga satisfacție pe care ți-o poate da prețuirea celorlalți — care rămîn totuși străini —, gloria, succesul sînt lipsite de viață, pierd din strălucire atunci cînd nu sînt împărtășite în căldura și liniștea unui cămin sau cînd nu sînt însoțite de înțelegerea cuiva apropiat.

---

* *Convertizor de imagini* —: tub electronic permițînd să transforme o imagine optică — care se formează pe o catodă fotoelectrică — într-o imagine care se desfășoară pe un ecran fluorescent datorită electronilor ieșiți din catodă.

Matilda era bătrînă și zilele sau anii îi erau numărați. Și atunci avea să rămînă și mai singur, închis în sihăstria aceasta sufletească. Pînă cînd?

La aceasta se gîndea Mironescu și la încă ceva. De cîțiva ani, gîndurile sale alergau departe, departe de tot. Izbutise să demonstreze că viața și formele ei superioare de pe pămînt nu sînt unice în univers și probabil că acesta nu e singura planetă pe care își făcuse apariția omul.

Preocupat și obsedat îndeaproape de aceste ipoteze, Vlad Mironescu eșafodase într-una dintre perioadele sale de activitate un sistem de comunicație interplanetară. Și de la încercări timide, privite cu oarecare îndoială, astăzi tentativele lui Mironescu se înmulțiseră și căpătaseră o ritmicitate și o periodicitate anumită. De altfel, și în alte puncte de pe glob se adoptase sistemul său.

Vlad Mironescu încerca de cîțiva ani să intre în comunicație cu ființele de pe alte planete.

Și aproape în fiecare seară, instalațiile sale și ale celor cîțiva fizicieni adepți transmiteau mesaje spre spațiile interplanetare. Tentativele lor rămăseseră însă infructuoase pînă acum și, deși ținuse chiar la un moment dat să transmită „lecții" lungi explicative asupra lexicului, asupra felului nostru de viață, asupra...

— A stat ploaia, tovarășe profesor. E timpul să mergeți...

Matilda se folosise de acest răgaz și mai aranjase, pe ici pe colo, cele din pavilion. Și în timp ce Mironescu călătorea cu gîndul dincolo de atmosferă, ea își continuase metodic investigațiile obișnuite.

Afară, ploaia se oprise într-adevăr. Cerul din plumburiu, cum era pînă acum, devenise albastru. De un albastru închis, ca în pozele de iarnă, cu zăpadă, fulgi și fond albastru marin. În depărtări, atît cît se putea vedea prin frunzișul pe care atîrna poleiul picăturilor de apă, apunea un soare roșu, sîngeriu. Era tîrziu.

Mironescu se rupse cu greu din vălmășagul gîndurilor. Își strînse înfrigurat haina pe dînsul și, însoțit de Matilda, bucuroasă că scapă de ciudățenia acestui pavilion, ieși în grădină. Aerul proaspăt îi făcu bine; grăbi pasul și porni spre casă, care se vedea dincolo de brazii înalți răzlețiți în drum.

În clipa următoare însă, Matilda, care-l urma liniștită, scoase un strigăt gîtuit și se opri strîngîndu-l nervos de braț pe Mironescu.

Acesta se întoarse și zări uimit cum pe fața Matildei se întipărise o spaimă nemărginită, un amestec de frică superstițioasă și mirare. Matilda dusese mîna întinsă, cu degetele crispat răsfrînte, spre cer și încerca să explice. Vorbele nu-i ieșeau însă din gîtlejul gîtuit de o forță nevăzută.

— Matilda, ce e cu dumneata? Matilda îl țipă profesorul.

Cu greu, aceasta izbuti să se stăpînească și șopti înfrigurată în timp ce continua să arate cerul :

— Pe cer... umblă... umblă... o stea.. mare!

Într-adevăr profesorul Vlad Mironescu izbuti să mai vadă, pierzîndu-se spre orizont, ceva ce semăna cu o stea străluci-

toare. Mersul ei lent, marimea cu totul neobişnuită şi strălucirea ciudată îl uimiră şi pe dînsul.

Grăbi pasul spre casa, în timp ce Matilda, care nu-şi revenise încă, încerca gîfîind să-şi potrivească paşii ei mărunţi cu mersul grăbit al profesorului.

Capitolul II

GÎNDURI CIUDATE

Sirena locomotivei sfîşie brutal liniştea grea care se întinde de-a lungul cîmpiei cufundate în întuneric. O dată, de două ori. Glasul bitonal al uriaşului îmbrăcat în zale lăcuite se duce departe şi se sfarmă izbindu-se de perdeaua de plopi înalţi care străjuiesc şoseaua.

Totul doarme. E linişte, o linişte grea care cuprinde şi casele din depărtare, dincolo de şerpuirea albă a drumului.

Se pare că în trenul care aleargă neobosit, trecînd ca fulgerul peste macazuri, toţi călătorii au adormit de mult. Doar cabina mecanicului lasă să străbată, dincolo de pereţii de cristalit gros, o lumină lăptoasă, difuză, care mătură bezna de pe şinele de oţel.

Instalat comod într-un fotoliu, mecanicul urmăreşte atent oscilaţiile policolorate care apar periodic pe ecranul din faţa sa. Butoanele îngropate în mozaicul mesei de comandă îşi aruncă fosforescenţa pe faţa lui, împrumutîndu-i contururi şi umbre ciudate.

Liniştea s-a întins şi în cabină, punctată de ţăcănitul ritmic al aparatelor de bord. Din cînd în cînd doar, podeaua saltă scîrţîind uşor, şi respiraţia liniştită a mecanicului creşte terminîndu-se cu un oftat.

E tîrziu, şi somnul pîndeşte viclean.

Un zgomot înfundat, un scrîşnet scurt de frîne, şi colosul de metal s-a oprit. E ultima oprire înainte de oraşul luminat care se zăreşte vag în depărtare.

Expresul se apropie de capitală...

Într-unul dintre compartimente, Sergiu Turlureanu a tresărit

A adormit? Încercă să pătrundă dincolo de negura deasă care s-a aşternut afară şi, nereuşind, îşi sprijini coatele pe măsuţa incomodă şi priveşte în jur. Lumina unicului bec lipit de plafonul cabinei aruncă pete albastre şi negre care, mînate de legănatul capricios al trenului, sar jucăuşe pe feţele celor ce-au adormit.

E linişte şi cald. Poate puţin prea cald.

Sergiu îşi desface braţele şi încearcă să-şi destindă muşchii. Sînt cîteva ore de cînd, imobilizat pe canapeaua comodă, s-a lăsat pradă unei amorţeli uşoare care l-a cuprins încet, furişîndu-se pe nesimţite de-a lungul picioarelor şi braţe-

lor. De un timp încoace se simte ușor ca și cum ar pluti, iar simțurile-i ațipesc.

S-a ridicat greoi și a amețit puțin. Din cauza furnicăturilor care i-au cuprins tălpile, se împiedică în timp ce încearcă să iasă pe culoar.

O dată ajuns, apasă brațul nichelat al ferestrei ; geamul se lasă ușor, fără zgomot, și răcoarea nopții pătrunde violent, îmbrățișînd dureros fruntea și ochii lui Sergiu.

E complet treaz și gîndurile-i aleargă ca și în urmă cu cîteva clipe, cînd somnul îl amețise puțin, ca și acum cîteva ore cînd s-a suit, în grabă, în compartiment cu aceleași gînduri vii și-nvolburate, izbindu-se năvalnic între tîmple.

Închide pentru o clipă ochii, și în spatele pleoapelor imaginile se succed vertiginos. Să se fi înșelat oare ? Se poate ? Se poate, de ce să nu se poată ? Și Ptolemeu * se înșelase cînd socotise că pămîntul e centrul universului.

Sergiu zîmbi pentru sine. Își scoase pachetul de țigări pe care-l ținea ca de obicei, boțit, într-unul din buzunarele hainei și-și alese o țigară. Se sili să facă acest lucru cu atenție, cu migală chiar, pentru ca astfel să-și poată abate gîndurile.

Nu reuși. Cu o persistență obositoare, gîndurile-i reveneau și se fixau pe aceeași imagine obsesivă.

Și trenul ăsta care merge atît de încet. „Parcă se tîrăște", gîndi Sergiu, vrînd să contrazică mintal evidența pomilor care treceau fulgerător prin fața geamurilor. „De-ar ajunge mai repede... mai repede... să pună capăt nesiguranței..."

Închise geamul și, clătinîndu-se, se îndreptă spre vagoanele din urmă. Liniștea cuprinsese trenul, și culoarele erau pustii. Păstrîndu-și cu greu echilibrul, Sergiu trecu și de ultimul compartiment și-și turti nasul de geamul ușii care închidea șirul vagoanelor. Deschise larg amîndouă canaturile și, sprijinindu-se cu brațele ridicate de marginea ușii, privi afară.

Șinele se desfășurau ca niște panglici albastre, șerpuite, din ce în ce mai înguste, din ce în ce mai subțiri și mai apropiate. Colo departe, unde păreau că se întîlnesc, nu se putea zări decît un punct care strălucea în bătaia lunei.

Sergiu ridică capul și privi cu teamă cerul. Se feri puțin și zîmbi rușinat.

„Mă minți sau nu ?". Sfertul de lună agățat sus de tot rămase însă nemișcat și fără răspuns.

„Are să plouă mîine", se pomeni zicînd cu voce tare Sergiu. Puțin speriat se întoarse. Nu era nimeni. Platforma era goală și culoarul la fel.

„Ce copilărie !", gîndi Sergiu. Doar el singur coordonase cu cîteva ore înainte toate datele primite telefonic și stabilise amănunțit vremea probabilă. „Vreme frumoasă, cald și nici urmă de ploaie", ar fi putut răstălmăci comunicatul redactat.

---

* Claudiu Ptolemeu, astronom grec, născut în Egipt, în al doilea secol al erei noastre. Teoria sa conform căreia pămîntul este fix, iar celelalte planete se învîrtesc în jurul său a fost în mod strălucit răsturnată, pe baze științifice, de astronomul polonez Nicolai Copernic. Acesta a demonstrat dubla mișcare de rotație a planetelor : aceea în jurul unui ax propriu și aceea în jurul soarelui.

Şi totuşi, Sergiu exclamase „Miine are să plouă", exact ca mătuşa Dina, care îl învăţase în urmă cu douăzeci de ani acest lucru.

— Vezi tu, Sergiule, cum stau colţurile sfertului de lună? Dacă ai agăţa o găleată plină cu apă de colţul de jos, cum ar sta ea? Liniştit şi nu s-ar vărsa. Nu-i aşa?

— Aşa! confirmase atent copilul de atunci, pentru care cerul şi misterele sale începuseră să constituie un nebănuit punct de atracţie.

— Ei bine! continuă mătuşa Dina pregătindu-şi savant surpriza, dacă luna ar fi cu colţul de jos dat mai înapoi... înţelegi puiule? se interesă ea din nou.

— Înţeleg tan' Dina... doar nu sint copil! repetă el, însuşindu-şi cuvinte auzite cîndva.

— Ei... dacă am atîrna o găleată de colţul de jos... ei, bine... găleata s-ar vărsa... şi a doua zi deci... va ploua! sfîrşi ea satisfăcută.

Scena aceasta îi reveni în minte lui Sergiu la fel de clară ca acum douăzeci de ani. „Tan' Dina" nu mai era de mult. Sergiu devenise conducătorul unei mari staţiuni de meteorologie şi astrofizică experimentală, „om aşezat", cum îi plăcea singur să-şi spună, şi totuşi privise luna şi colţul de jos puţin aplecat.

„Ba n-are să plouă", întări el de astă-dată iar cu voce tare. Şi ameninţă zîmbind felia galbenă, care urmărea impasibilă cele ce se petreceau în noapte.

...„Dacă nu m-am înşelat şi... şi mai ales dacă am s-o pot dovedi... — îşi continuă cu voce tare Sergiu un gînd, început ceva mai tîrziu — da... dacă e adevărat!... Phii, ce poveste!... Ce poveste!" termină el.

Era de altfel şi timpul.

Reţeaua de linii care se lărgise între timp, luminile policolore şi zgomotul atît de familiar al marilor gări anunţa că expresul de vest intrase în Bucureştiul pe care-l învăluiau zorile.

Capitolul III

PLOAIA DE STELE

Nardina îşi prinse braţele sub cap şi continuă să privească bolta înstelată.

„Oare unde o fi Sergiu acum? O fi ajuns? Nu, nu se poate".

Nardina zîmbi pentru sine.

Intrase gîfîind pe peron cu cîteva minute înainte de plecarea trenului. Aducea frumos împachetate periuţa şi pasta de dinţi, pe care Sergiu, ca de obicei, le uitase.

Îl vede şi acum pe Sergiu suit pe scara vagonului care pornise încet. Părea îngîndurat şi absent. După ce îşi sărută

distrat sora pe frunte, își înfundă pachețelul într-un buzunar și urcă treptele. Îl mai zărise o clipă la geam și apoi totul dispăruse în beznă.

De fapt, Nardina nu era sora lui. Și, de altfel, Nardina nu fusese întotdeauna Nardina.

Cînd, în urmă cu atîția ani, fetița intrase în casă, adusă de mînă de mama lui Sergiu, acesta o privi curios și îngăduitor. Ea îi înfruntă curajos privirea, deși inima ei mică bătea să se spargă pentru că uriașul acesta în uniformă — Sergiu intrase de cîțiva ani în liceu — o cam speriase.

Satisfăcut de examenul rapid pe care fetița — viitorul lui tovarăș de joacă — îl suportase cu îndrăzneală, Sergiu o luă de mînă, și întrebările începură să curgă :

— Cum te cheamă ?

— Leonarda.

— Pe mine Sergiu Turtureanu. Așa trebuie să spui. Care e numele tău ?

— Leonarda, ripostă cu încăpățînare micuța...

— Leonarda... pufni disprețuitor Sergiu, tu n-ai tată, n-ai mamă, pe ei cum îi cheamă ?

Ochii cenușii ai fetiței se tulburară, și colțurile frumos arcuite ale buzelor începură să tremure dureros.

— Sergiule ! îl dojeni mama lui.

— Iartă-mă, mamă... n-am știut.

Cu mult mai tîrziu, Sergiu află că părinții Leonardei, rude îndepărtate, muriseră, lăsînd singură această fetiță, care urma să devină Nardina de acum. Ca s-o împace, Sergiu o luă ocrotitor pe după umeri și o întrebă din nou :

— Leonarda, spui ?

— Da... răspunse fata cu jumătate de glas.

— Nu-mi place ! Leonarda..., gîndi cu voce tare Sergiu, ... Leonardina... Nardina... hm, da. Am să-ți spun Nardina. Așa are să te cheme... Nardina, termină Sergiu fără drept de apel, îți place ?

— Da, îmi place... mult ! consimți fetița.

Și așa începuse prietenia aceasta, care dura și azi, purtînd pecetea dominației lui Sergiu, pe care fetița o suportase cu admirație la început, cu admirație și obișnuință mai tîrziu.

Iar azi, cînd îl petrecuse la gară, își dăduse seama — revelația venise pe neașteptate — că jocul se transformase. Îl iubea.

Nardina se ridică și se sprijini în coate. Noaptea era frumoasă și de pe căpița de iarbă cosită, cerul înstelat i se părea atît de aproape.

Sergiu o învățase să citească rîndurile nescrise ale aștrilor și să iubească lumea luminărelelor care ardeau sus de tot. Tot el o învățase să deosebească ursa mică — cu cele cinci stele așezate alături — de ursa mare.

— De ce îi spune ursa mare ? întrebase Nardina. Seamănă cu un urs ?

Mai tîrziu, Nardina învățase să deslușească singură „carul mare" și „șarpele" și mai ales „fata cu cobilița", care-i plăcea în mod deosebit.

Intr-una dintre serile în care cei doi copii cutreierau neştiuţi de nimeni pe căile galaxiei noastre, deodată albastrul marin al cerului deveni ecranul unei măiestre ţesături luminoase.

Şi, sub ochii miraţi ai Nardinei, „stelele" începură să alunece spre pămînt, zeci, sute şi mii de stele mici şi galbene, argintii, albastre, să cadă, să se întretaie şi să se abată peste dînşii. O ploaie de stele. O ploaie de stele minunate pe firmamentul întunecat al unei nopţi de august.

— Plouă cu stele! şopti mirată Nardina, după ce fenomenul încetase.

— Cu stele! o imită zîmbind Sergiu. Nu cu stele, prostuţo. Ceea ce vezi tu nu sînt stele.

— Nuuuu?! făcu ochi mari fata.

— Desigur. Tu îţi aminteşti că ţi-am vorbit cîndva de meteori şi meteoriţi. „Stelele căzătoare" sînt de fapt nişte corpi meteorici care intră cu o viteză mare în atmosfera pămîntului. Se freacă de aer şi se aprind. Iată... stelele tale!

— Şi unde ajung? întrebă fata urmărind cu atenţie cerul în aşteptarea altor stele căzătoare.

— Se distrug în aer, unde vrei să ajungă? Din cauza căldurii se prefac în gaze şi praf... din care, de altfel, s-au şi format...

Trecuseră mulţi ani de atunci.

Acum Nardina se înălţase de-i ajungea în dreptul umerilor lui Sergiu. Şi aceasta nu era uşor, pentru că dînsul nu se putea număra printre oamenii mici de statură. „Nici printre cei mijlocii — se gîndi Nardina. Dar cum atunci? E înalt? Nu, nu e înalt... Dar nici mijlociu nu e. Sergiu e... Sergiu".

În ultimii ani, în care Sergiu îşi făcuse facultatea şi dăduse rar pe-acasă, toate transformările oraşului de provincie, în care viaţa decurgea pînă acum molcom, o cam dezorientaseră. Totul se schimbase; se călătorea cu sute de kilometri pe oră şi se vorbea de mii. Atomul îşi dezvăluise multe din tainele sale minunate; anul 2000 bătea la uşă.

Dispăruseră zeci de boli care îi înspăimîntaseră copilăria; casa de acum în care locuiau fusese clădită în cîteva ore, — totul, totul era nou şi se înnoia din zi în zi.

Sergiu fusese numit conducătorul unui centru modern de meteorologie şi astrofizică recent construit în acest oraş.

În ultimii patru ani, de cînd îşi luase în primire laboratorul, el îşi împărţise viaţa între staţiune, casă şi pasiunea lui.

Căci ceea ce în copilărie şi mai tîrziu, în cursul liceului, fusese pentru Sergiu o curiozitate sau o atracţie oarecare, pe măsura anilor se transformase într-o ciudată pasiune de astronom. Sergiu Turtureanu devenise un îndîrjit cercetător al cerului, un astronom amator pasionat.

În nopţile de vară, cînd harta cerului este atît de variată şi atotcuprinzătoare, Sergiu, de cele mai multe ori împreună cu Nardina, acum devenită o codană sprinţară, elevă a şcolii medii de cultură fizică, făcea călătorii lungi şi neuitate în lumea enigmatică a stelelor. Sergiu se avîntase cu pasiune în noianul luminiţelor care pîlpîiau mereu pe acelaşi loc. Învăţase să dis-

tingă și să localizeze exact pe harta cerului sute de stele din *galaxia noastră*.

Dar cît de puțin i se păreau aceste cîteva sute! Ca niște picături de apă într-un ocean; cîteva sute față de o sută cincizeci de miliarde...

Învățase să povestească atît de frumos, încît Nardina îl asculta întotdeauna vrăjită.

De multe ori se cam încurca în termenii pe care el îi mînuia *cu atîta dibăcie și, rușinată, se prefăcea că înțelege, pentru ca* a doua zi să umble pe furiș într-unul dintre manualele lui.

De la Sergiu aflase că numai după descoperirea analizei spectrale se putuseră determina temperatura stelelor, dimensiunile lor și rămase mută de uimire cînd aflase într-o zi că soarele este și el o stea. O stea de mărime... mijlocie.

— Dormi?! Ha, ha! Scoală leneșo, e tîrziu, o trezea din somn uneori în după-amiezele lungi de iarnă.

— Lasă-mă să dorm... mi-e somn, Sergiule, se ruga de el Nardina.

— Dormi? Crezi doar că dormi. De fapt, tu alergi cu o viteză uriașă. Un om care doarme înaintează prin galaxie, împreună cu întregul nostru sistem solar, cu o viteză de douăzeci de kilometri pe secundă, termina sentențios dînsul.

Nicăieri și niciodată în lume nu a existat și nu poate exista materie fără mișcare, spunea Sergiu vorbind pe nas și cu un deget savant ridicat în aer, aidoma profesorului Mironescu, celebrul astrofizician, pe care-l ascultase la nenumărate cursuri și conferințe.

— *Corpurile cerești se mișcă și ele. Și nu numai că se* mișcă, dar se și transformă, continua Sergiu în fața Nardinei, care de obicei se cuibărea pe canapea cu picioarele strînse sub dînsa.

Îl asculta atentă și amuzată în același timp, pentru că acesta se pricepea atît de bine să pigmenteze anecdotic toate datele uneori aride care-i plăceau atît de mult.

— *Da, se transformă, și degeaba ridici dumneata, o sportivă* ignorantă, sprînceana dreaptă a mirare, pentru că steaua pe care o vezi azi e de fapt imaginea „respectivei", dar de acum cîteva mii de ani. Pentru că, să ne-nțelegem... pînă la Vega sînt atîția și atîția ani-lumină și deoarece lumina aleargă cu... cu... ei?

— Trei sute de mii de kilometri pe secundă! răspunse prompt Nardina.

— Și... ce e un an-lumină? continua interogatoriul „profesorului".

— Anul-lumină este distanța pe care razele luminoase o străbat într-un an, răspunse pe nerăsuflate fata. El este egal cu nouă virgulă cinci mii de miliarde de kilometri, și această distanță...

— Ho, ho! Stai... că m-ai amețit...

— ...este de șaizeci și trei de mii de ori mai mare decît *distanța de la pămînt la soare*, termină Nardina.

Acum, în timp ce privea pătrarul de lună și se gîndea la Sergiu, toate păreau de parcă s-ar fi întîmplat ieri.

Era de mult profesoară și antrenoarea cîtorva cluburi din oraș. Se înălțase, viața în aer liber și exercițiul zilnic îi modelaseră corpul, ale cărui linii armonioase produceau admirația celor care o întîlneau. Cu părul negru tuns scurt, cu cîteva bucle răzlețe care alunecau pe obrazul palid, cu o umbră de puf sub nări, Nardina părea un băiat.

Dacă n-ar fi fost grația mișcărilor și ochii, ochii de un cenușiu deschis bătînd în albastru, adînci și mari, mărginiți de sprîncene groase arcuite, fața ei putea fi ușor asemănată cu aceea a unui tînăr. A unui tînăr de o frumusețe puțin cam ciudată...

Cînd mergeau uneori împreună pe stradă, ea și Sergiu alături de dînsa, înalt, brun și zvelt ca ea, păreau „o pereche potrivită", cum se spunea, de altfel, în șoaptă, în urma lor. Dar Sergiu nu prea observa nimic din toate acestea. Zilele trecute doar, cîteva cuvinte de ale Nardinei îl zdruncinaseră puțin. Ca de obicei, Sergiu se „îngrozise" în timp ce încercase să-i explice Nardinei modalitatea cu ajutorul căreia radioastronomia izbutise să culeagă date noi în legătură cu originea și evoluția corpurilor cerești. Nardina uitase tot ce învățase.

— Nardina. Nu știi pînă unde se întinde atmosfera? Partea ei superioară... ei? Hai spune! Partea cea mai de sus... sus, sus de tot?

— Unde mi-ar îngheța nasul?

— Da, năsucul tău cîrn... ei?

— Păi... patru... nu, nu, stai... cinci sute de kilometri?!

— Prostii! Spui prostii cît tine de mari, pufni supărat Sergiu.

— De ce? E mai mult? Mult mai mult? continuă ea ridicînd comic arcurile sprîncenelor. Hai, nu fii supărat Sergiule, învață-mă tu dacă nu știu...

— Stratul cel mai superior... începu Sergiu cu ton didactic, în timp ce se plimba cu mîinile la spate de-a lungul și de-a latul camerei.

— „...Cel mai superior", îl îngînă ea, aruncîndu-și cu ostentație mîinile la spate și mergînd după Sergiu cu pași largi.

— Ei na! Stratul cel mai de sus, dacă vrei, este exosfera și e dincolo de o mie de kilometri. Auzi tu, gîsculițo...

— Sergiule! Să știi că mă supăr...

— Nu, nu! sări speriat Sergiu, am glumit. Uite, să ne așezăm aici pe sofa și să mă asculți ca un școlar silitor. Mai mare rușinea. La nouăsprezece ani...

— Optsprezece și nouă luni... ripostă țîfnoasă ea.

— Bine. Lasă...

După ce se așezară alături pe sofaua largă, rămășiță a mobilei vechi, care în ritmul tuturor schimbărilor recente se transformase complet, Sergiu continuă:

— Primul strat e troposfera și se întinde pînă la 11 kilometri. Al doilea stratosfera.

— Al treilea chemosfera, al patrulea ionosfera de la optzeci de kilometri la patru sute, al cincilea mezosfera și așa mai departe... spuse pe nerăsuflate Nardina. Gata! Acum ești mulțumit?

Sergiu rămase o clipă buimac. O privi cu curiozitate, apoi întinse mîna timid să o tragă de urechi.

— Dar bine, sîrleazo, dacă le știi pe toate, de ce mă chinui de jumătate de ceas?...

Fata tăcu. Își acoperi lacrimile care-i împînziseră ochii închizînd încet pleoapele, își aplecă ușor capul și apăsă pe umeri mîna care se strecurase, pentru pedeapsă, spre urechea fierbinte. Într-un tîrziu — trecuseră o clipă, o oră, o zi? — îndrăzni să șoptească cu glasul întretăiat:

— Dar... tu... nu mă chinui?

Sergiu își retrase încet mîna, surprins de tonul și schimbarea care se produsese în prietena lui de joacă. Își dăduse seama că în fața lui nu mai stătea Nardina, fetița mică cu ochi de peruzea și năsucul cîrn, cu obrajii de porțelan, pe care plouaseră pistruii de culoarea caiselor în pîrg, nu mai era prietena jocurilor de copil... în fața lui era o femeie și el o jignise...

— ...Iartă-mă, dacă... fără să vreau... reuși să îngîne dînsul.

— Prostule! N-ai înțeles nimic... beee! îi ripostă fata, care între timp își revenise.

Fugind spre ușă, redeveni zburdalnica Nardina, îi scoase limba și-l mustră încă o dată:

— Beee! Pros-tă-na-cu-le! Te-am păcălit!... Și în clipa în care Sergiu se avîntă să o prindă în brațe, Nardina, trîntindu-i ușa la cîțiva centimetri de obraz, fugi pe scări, izbucnind într-un hohot de rîs cristalin.

Ieri, tîrziu în noapte, Sergiu venise agitat acasă. Își luase în grabă cîteva lucruri, două, trei cărți și plecase spre gară să prindă expresul care, trecînd prin orășelul lor, se îndrep'a spre capitală. Nu le destăinuise nimic din frămîntarea lui.

Nardina era singură acum și scruta cerul. Deodată tresări, speriată. Se luase cu gîndurile și întîrziase.

Era noapte, și zgomotele orașului dispăruseră. Se ridică în picioare, își întinse brațele ca să și le dezmorțească și porni spre casă grăbită. „Mama o fi așteptînd îngrijorată", gîndi ea grăbind din ce în ce pasul. Nardina se pomeni alergînd pe străzile pustii.

Colțul de lună o urmărea zîmbind parcă; aceeași lună pe care la atîția kilometri Sergiu o amenința.

Capitolul IV

O DISCUȚIE ÎNTRE PRIETENI

Sergiu sări din mers de pe scara vagonului care intra în gara centrală a Bucureștiului. De îndată mulțimea care aștepta pe platformele persoanelor de sus îl prinse în mijlocul ei. Își făcu loc cu greu, trecu în fugă pe lîngă serviciul de bagaje și, asurzit de vocile care se strigau, se chemau una pe alta și se amestecau cu sunetul claxoanelor, sonerilor și glasu-

rilor răgușite ale megafoanelor, cobori în grabă, două cîte două, scările rulante care duceau spre ieșirea principală.

Un amestec de neastîmpăr febril împletit cu dorința de a scăpa o dată de nesiguranța în care se zbătea, întovărășită poate și de prietenia ce o simțea pentru soții Șerban, la care avea să rămînă cîteva zile, toate la un loc formau impulsul acestei grabe neobișnuite.

Soții Șerban erau prieteni vechi, aproape singurii pe care Sergiu îi socotea ca atare. Doctorul Șerban îi fusese coleg de școală primară și apoi de liceu. Mai tîrziu drumurile lor se despărțiseră: Șerban, fiu de doctor și atras de meseria tatălui său, „unica știință", cum îi plăcea acestuia să spună glumind, se înscrisese la această facultate. Sergiu — la alta. Jucu Șerban se căsătorise între timp, totuși prietenia dintre cei doi se închegase, iar legăturile firești care iau naștere între două caractere asemănătoare, în cazul lor, fuseseră întărite și prin faptul că cei doi prieteni se completau reciproc.

Un singur motiv de ceartă hazlie exista uneori: pasiunea lui Sergiu pentru astronomie, pe de o parte, și platoșa de ironie cu care se înconjura întotdeauna Șerban cînd cei doi abordau acest subiect. Și ocaziile nu erau rare...

De cîțiva ani însă, o dată cu numirea lui Sergiu la stațiunea model de cercetări meteorologice, cei doi se vedeau mai rar. Acum Sergiu fremăta de nerăbdare și se bucura dinainte de plăcerea ce avea să le facă.

„Desigur — gîndi Sergiu — că Jucu își piaptănă în momentul acesta foarte atent cele cîteva șuvițe de păr care-i acoperă incomplet chelia precoce. Își așază apoi cu precauție ochelarii cu rama de baga neagră pe nasul ascuțit, își dă ușor cu degetele pe mustața subțire și e gata". Mustața aceasta, care era mai mult o umbră de cărbune, rărită pe ici pe colo și așezată ușor într-o parte, caraghios, constituia calul de bătaie și prilej de revanșă pe care-l specula cu cruzime Sergiu.

Coborî din mașină, și în cîteva clipe ascensorul îl depuse la cel de-al zecelea etaj al blocului unde-și aveau apartamentul prietenii săi. La cele două sunete pe care le scoase soneria, răspunseră niște pași mărunți, iar ușa se deschise larg.

— Sergiule! exclamă Cela, soția lui Șerban, surprinsă. Ce bucurie! Jucule, se adresă ea soțului său, care rămăsese în urmă, a venit Sergiu!

— Dar bine, măi băiete! începu Șerban, te-ai înfundat rău de tot în capătul ăla de provincie. Credeam că nu mai trăiești.

— Provincia, cum îi spuneți voi, nu mai este astăzi „capăt". Sîntem în pas cu modernizarea și în general cu civilizația la fel cu voi...

— Bine, bine, asta o știu. Glumesc și eu așa. Totuși, de ce pauza asta lungă? Se pare că n-ai mai fost de prin mai sau iunie, nu, Cela? își întrebă el soția, ocupată în acel moment cu turnarea cafelei. Se așezară cu toții la masă.

— Da, de prin mai, răspunse aceasta în timp ce-i întindea ceașca de porțelan lui Sergiu. Într-adevăr n-a mai fost de

mult pe la noi. De ce, s-a întîmplat ceva? Sau te simți atît de bine acolo încît ai uitat de noi și de capitală?

— Nu, nu, protestă Sergiu. Am fost foarte ocupat cu serviciul meu și mai ales cu o serie de cercetări care mi-au luat mult timp.

— De meteorologie sau... astronomie? atacă Șerban zîmbind șiret.

— Ei da. De astronomie... mărturisesc! răspunse rîzînd Sergiu în timp ce ridică miinile în semn că se predă.

— Dar ai tăi ce mai fac? Ce se aude prin orașul vostru? Parcul mai trăiește? Tot așa frumos, cu pajiștea lui... Mi-l amintesc perfect.

— Toate cum le știi. Mama doar puțin îmbătrînită și obosită. În rest...

— În rest? În rest, ștrengarule, continuă Cela, Nardina ce face? Tot te mai iubește?

— Mă... se opri Sergiu uimit. Îi revenea în minte scena de acum două zile și continuă cu o ușoară stîngăcie în glas... Da, mă mai iubește!

— Ei, atunci toate-s bune!

— Și altceva ce mai e nou? continuă Șerban. Nu cumva ai descoperit o planetă?

Sergiu tresări. Mîna în care ținea felia de pîine începu să-i tremure ușor și privirea-i fugi de la unul la altul întrebător. Se stăpîni însă și, afectînd un ton obișnuit, răspunse:

— Ei, nu chiar așa. Dar ție nu ți-ar strica dacă le-ai cunoaște măcar pe cele existente.

— Eu? pufni Șerban pe nas. De minimis non curat praetor *... am eu ale mele. Știință, băiete, nu poezie!

— Poezie? Asta o credeți voi, ignoranții în acest domeniu. Nu e poezie, oameni buni, urmă el adresîndu-se celor doi soți. Sînt lucruri minunate și e o știință în care mintea omenească lucrează cu o serie de date cum nu se poate mai precise.

— Date astronomice...

— Jucule! Sergiu are dreptate, interveni Cela. Și-i dau dreptate pentru că într-adevăr sînt lucruri care te uimesc.

— Leverrier, interveni Sergiu, a putut din biroul lui să spună că într-un anumit punct, la atîta distanță de noi, trebuie să se afle o planetă care e așa și așa. Numai de la masa de lucru, Jucule, îți dai seama? Și peste o zi, alt astronom cercetează cerul, și Neptun e într-adevăr acolo, exact pe locul indicat. Aștepta, cred, numai să fie descoperit...

— Ba pardon! Dacă-i vorba de așa ceva, să-ți dau eu un exemplu de știință...

— Jucule, nu fii catîr... Sergiu vrea numai să arate că în astronomie datele științifice au un caracter mai grandios, în fine, după mine, mai misterios... Nu-i așa, Sergiule?

— Da. Dar nu numai aceasta contează. Mie-mi place. O fi poate o ciudățenie de-a mea... Dar să lăsăm. Să bem cafeaua că mă grăbesc. Vreau să-l mai prind pe Mironescu la curs.

---

* Locuțiune latină: Pretorul nu se ocupă de lucruri mărunte.

— Care Mironescu? Vlad Mironescu, decanul de la astrofizică? Tot un astronom și el...

— Exact! Și totuși trebuie să discut cu el. Pentru asta am venit...

Șerban se ridică de la masă și, luîndu-l pe după umăr pe Sergiu, ieșiră amîndoi din sufragerie.

— O clipă numai, și sînt gata... Cela, grăbește-te și tu. Te conduc...

Între timp Sergiu răsfoi cîteva cărți noi aflate în biroul lui Șerban și trecu în revistă tablourile care, acoperind pereții, mărturiseau pasiunea de colecționar a gazdei. Privirea îi fu atrasă de o pînză de dimensiuni neobișnuite reprezentînd o variantă a Sfinxului în bătaia lunei și un cer plin de stele.

— De cînd ai Merson-ul * ăsta?

— Odihna în Egipt? întrebă Șerban în timp ce intră zîmbind în cameră. Din păcate nu e decît o copie, ce-i drept, însă, foarte reușită. Mi l-a dăruit un coleg. Dar ce are?

— Cerul și aranjamentul ăsta artificial al stelelor... E o mistificare dibace...

— Deh! Privită așa prin telescopul tău... ecuatorial! Dar ca pictură e reușită. Cela, gata?

— Într-o clipă.

Și peste cîteva minute, cei trei prieteni coborau la braț, fiecare cu gîndul îndreptat spre alte meleaguri.

Capitolul V

O EXPLOZIE...

Sergiu fusese unul dintre elevii cei mai buni ai profesorului Vlad Mironescu. Cei cîțiva ani în care se văzuseră aproape zi de zi, în care lucraseră împreună și în care învățaseră să se cunoască unul pe altul întăriseră într-un mod neașteptat prietenia dintre cei doi.

În ciuda diferenței de vîrstă și a felului de a fi — Sergiu un entuziast incorigibil, o fire deschisă, exuberantă, veselă, iar Mironescu închis în sine și rece —, cei doi izbutiseră să găsească acele fire tainice care pot duce spre o prietenie și o înțelegere perfectă.

În afară de aceasta, Mironescu era pentru Sergiu un exemplu deosebit, admirabil. Iar profesorul păstra, la rîndul lui, pentru Sergiu o afecțiune pe care ți-o inspiră mîndria și satisfacția unei desăvîrșiri la care ai participat în calitate de îndrumător principal. Căci, într-adevăr, formația științifică de care se bucura Turtureanu se datora în mare măsură lui Mironescu.

---

* Merson (Luc-Olivier), celebru pictor francez, născut la Paris (1864). A transmis în pictură, cu mult talent, mai ales subiecte religioase.

Sergiu îl vizita din cînd în cînd, mai participa și acum, uneori, la cursurile lui și era primit întotdeauna cu brațele deschise.

După o convorbire mai lungă care-i prinsese noaptea tîrziu lîngă telescop, Mironescu îi oferise lui Sergiu un post de colaborator apropiat. Această propunere o repetase ulterior și devenise un leit-motiv al tuturor întîlnirilor care aveau loc. Refuzul lui Sergiu îl indignase la început, dar apoi, înțelegînd faptul că tînărul își iubea în egală măsură meseria obișnuită ca și această pasiune așa-zis „particulară", profesorul renunțase.

Sergiu urca acum scările spre amfiteatrul în care la această oră Mironescu își ținea cursurile, sperînd să poată sta de vorbă cu el asupra unor observații atît de ciudate încît izbutiseră să-l zdruncine și să-i producă această stare de frămîntare febrilă, care dura de două zile. Nu știa însă că o dată cu această convorbire lucrurile se vor complica inexplicabil, constituind numai preludiul vîrtejului de întîmplări extraordinare în care avea să fie zvîrlit brutal, pe neașteptate, a doua zi.

Un îngrijitor de sală, bătrîn cît institutul, păzea cu strășnicie ușa amfiteatrului, așa că Sergiu nu putu obține decît cu mult greu permisiunea de a întredeschide ușor canaturile grele ale ușii de stejar masiv. Din sală glasul profesorului ajungea în cascade pînă la el și astfel Sergiu putu să audă :

„Absorbitor de umbre, culegător de stele
. . . .
Ador a ta lumină, mă-nchin la al tău nume
Și simt că făr-de tine tot omul în orbire
Lipsit ar fi de zile, lipsit de fericire !..." *

Zîmbind, își aminti cu drag de cursurile deosebit de atractive ale profesorului și pe care acesta le pigmenta cu citate felurite, exemple și elemente anecdotice, care urmau să nască dragostea pentru aștri, care par reci și lipsiți de viață. De data aceasta, Vlad Mironescu abordase tema atît de viu dezbătută a originii vieții pe pămînt și voia ca de la începutul cursului să imprime importanța astrului ceresc și indirect a fotosintezei, ca element inseparabil de noțiunea de viață. Alesese pentru aceasta cele cîteva versuri pe care, în urmă cu atîția zeci de ani, un pămîntean le dedicase stelei uriașe care ne ține strînși alături de ea.

„Lumina a dat naștere vieții în univers întotdeauna și îi va da naștere. Sinteza asimetrică totală, care stă la baza cristalizării primare ce a avut loc acum trei miliarde de ani după unii, cinci miliarde după alții, s-a făcut tot cu ajutorul luminii polarizate circular. Aici să ne oprim puțin..."

Îngrijitorul, care asculta împreună cu Sergiu, ridică în aer un deget prevenitor și, aplecîndu-și ușor urechea, șopti : „Lumea nu poate fi plăsmuită din nimic, materia este veșnică, ea nu poate fi creată și nici distrusă". Într-adevăr, profesorul, ridi-

* Din „Soarele", poezie scrisă de V. Alecsandri între 1875 și 1892.

cînd vocea, rosti, întovărășit de aprobarea îngrijitorului, care clătina ușor din cap, obișnuita-i frază introductivă. Apoi continuă :

„Există desigur și o legendă hindusă în care se povestește că la început existau numai zeii și o ființă uriașă, prima din lume, numită Purușa și care avea... o mie de picioare și de capete.

Ei bine, dragii mei, această Purușa a căzut pradă zeilor, iar din brațele ei au ieșit ostașii, din șoldurile ei țăranii, din picioare... pămîntul, din creier marea, iar soarele a luat naștere din ochi. Desigur că — termină fraza în hohotele de rîs ale studenților — fiecare dintre dv. este liber să aleagă explicația care i se pare mai plauzibilă și cine dorește n-are decît să rămînă la aceasta".

În timp ce bătrînul îngrijitor rîdea, Sergiu își aminti de o ușiță care de pe culoarul lateral dădea în primul rînd de bănci. Furișîndu-se tiptil, ajunse în dreptul ei. Avea noroc. Apăsînd încet pe clanță, ușa se deschise și alunecă deoparte ușor, fără zgomot. Pătrunse în vîrful picioarelor în sală și se așeză cuminte pe o strapontină.

Profesorul avusese timp să-l observe și, zîmbind, îi făcu un semn amical. Sergiu roși de emoție și în același timp de plăcere simțind cum toate privirile studenților din acea parte a amfiteatrului se îndreptaseră o clipă asupra sa.

„Trebuie să știți însă că numai răcirea pămîntului a putut determina evoluția materiei, pentru că atomii care la căldură se află disociați în nuclee și electroni, la o temperatură de zero absolut * — se structurează. Nucleii se înconjoară cu electronii lor, apar moleculele, acestea se unesc și dau naștere materiei cristalizate".

Profesorul se opri o clipă. Îmbrățișă într-o privire circulară întreaga sală, în care liniștea cuprinsese auditoriul.

„...Am asistat astfel la jocul combinat al atmosferei și al luminii, în cadrul hidrosferei și, prin aceasta, la evoluția chimiei carbonului. Așa s-a ajuns — sublinie el ultimele cuvinte — la crearea ființelor vii. Ei bine, astrobotanica și astrobiologia, disciplinele care stau la baza ipotezelor mele m-au ajutat să susțin cu tărie că procesul de creare a vieții — despre care vă vorbeam mai înainte — n-a avut loc numai pe pămînt. În condiții similare — continuă Mironescu — ...da, da... în condiții similare... — sublinie el cu severitate cuvintele ca și cum încerca prin aceasta să pună capăt rumorii care se stîrnise în sală o dată cu această afirmație — sau foarte apropiate..."

Sergiu deveni mai atent. Cunoștea perfect încercările de comunicare interastrală pe care le făcea profesorul și acum asista pentru prima oară la argumentarea noilor ipoteze ale lui Mironescu. Acesta continua să vorbească, și fiecare frază răsturna implacabil o altă concepție sau observație care pînă mai ieri făcea parte din arsenalul astrofizicienilor.

---

* Zero absolut (—273°). La o temperatură apropiată de zero absolut, aerul devine solid, iar heliul se lichefiază, materia capătă proprietăți deosebite, rezistența electrică dispare aproape. Studii deosebit de interesante asupra acestor proprietăți deosebite au fost făcute de academicianul sovietic Kapița.

„Planeta Marte și asteroizii apropiați ne oferă un tablou limpede de succesiune a anotimpurilor, de topire a zăpezilor, de umezire a solului. Și aparatele noastre nu ne înșală... Există viață organică. Acesta este un adevăr pe care stadiul actual al cunoștințelor noastre îl susține cu o tărie de nezdruncinat. Și, prin urmare, dacă există o temperatură care poate topi zăpezile pe Marte — deci peste zero grade —, dacă pe Criterion există acele pete verzi intense, care denotă o vegetație abundentă, într-un cuvînt toate observațiile noastre dovedesc cu prisosință că pe aceste planete **există desigur și viața sub forma ei organizată, superioară, există ființe gînditoare, asemănătoare omului.** O cred cu tărie, iar acest lucru, fără îndoială, va fi cîndva dovedit.

În timp ce aplauzele izbucniră din toate colțurile sălii, marcînd entuziasmul ascultătorilor și totodată sfîrșitul cursului, profesorul Mironescu, înconjurat de grupul de asistenți, se îndrepta spre ușa laboratorului său. Îl întîmpină cu multă căldură pe Sergiu, care, ieșind în fața șirului de bănci, îl salutase cu respect.

— Ce mai faci, Turturene? Mai trăiești?

— După cum vedeți, tovarășe profesor.

— Ei, te-ai răzgîndit? începu Mironescu cu obișnuita sa formulă. Vii asistent la mine?

Sergiu zîmbi:

— Încă nu, tovarășe profesor. Stațiunea mai are nevoie de mine și nici eu nu știu încă atît cît ar trebui pentru ca să lucrez alături de dv...

— Ei, ei... Lasă... Uitați-vă la el, se adresă către asistenții săi care-l cunoșteau bine pe Turtureanu, dacă nu l-aș cunoaște prea bine, aș zice că e statuia vie a modestiei... Dar ce vînt te aduce pe la noi? Ți s-a făcut dor de stele sau poate, spuse jumătate în glumă, jumătate în serios profesorul, de mine?...

— Și una, și alta. Dar de fapt vin pentru o chestiune mult mai importantă. Excepțional de importantă...

Mironescu, care observase fața schimbată a lui Sergiu și seriozitatea deosebită cu care acesta pronunțase ultimele cuvinte, se grăbi, luîndu-l de braț, să-l tragă deoparte și să-l întrebe confidențial:

— Ai greutăți, Turturene? Cu mine poți vorbi deschis. Ai nevoie să te ajut? Te rog să fii sincer pe deplin. Despre ce e vorba?

— Tovarășe profesor, eu vă mulțumesc pentru intenția dv. și grija, pot spune, părintească cu care m-ați înconjurat întotdeauna. Dar nu... este vorba de cu totul altceva... Vreau să vă cer sfatul... În fine, să vă expun... competenței dv..., se bîlbîi Sergiu.

— Ei bine, hai atunci de aici, și după ce-și luă rămas bun de la asistenții care așteptau respectuoși și la o oarecare distanță, mergem la mine în birou. Acolo e liniște și în timp ce am să mă îmbrac îmi povestești tot ce vrei tu. Să mergem...

În biroul profesorului, totul era vraiște. Cu toate acestea cărțile așternute peste tot locul, atlasurile în vrafuri, tablourile

și hărțile erau aruncate prin diferite părți ale camerei într-o dezordine pe care am fi putut-o numi totuși „ordonată". Mironescu știa la nevoie să aleagă cu dibăcie din mijlocul unui teanc de reviste, hărți și însemnări exact ceea ce îi trebuia în momentul acela. Din această pricină, el nu pierdea niciodată ocazia să ironizeze pedanteria și ordinea exagerată a unor cercetători care-și mascau astfel — spunea el — îngustimea lor de caracter și lipsa de orizont.

După ce intrară în cameră, Mironescu apăsă butonul unui aparat cafeniu ce se afla pe biroul său și cu ajutorul căruia putea să intre în legătură imediată cu toate laboratoarele. Pe pătratul verzui al ecranului minuscul apăru de îndată secretara sa, care ascultă cu atenție dispozițiile date.

Apoi, în timp ce-și dezbrăcă halatul, pentru a-și pune haina de casă atît de cunoscută lui Sergiu, îi arătă acestuia un fotoliu larg și comod din fața biroului, la care se așeză dînsul. Se întinse puțin pe spate, lungindu-și picioarele sub masa de lucru, și începu atent să-și înfunde pipa cu tutun englezesc.

— Te ascult și te rog să mă crezi că sînt numai ochi și urechi...

Sergiu înghiți în sec de cîteva ori. Cu ce să înceapă? Să-i povestească totul? Da, desigur. Dar frămîntările sale, nesiguranța, toate speculațiile și calculele făcute, noaptea nedormită, toate acestea se pot oare descrie într-o clipă? Gîndurile sînt doar atît de impalpabile și cuvintele atît de goale, lipsite uneori de expresivitate și mai ales tocmai atunci cînd ești nevoit să transpui în cuvinte cele ce te frămîntă!

Se hotărî totuși, și cu glasul întretăiat de emoție, aproape gîtuit, rosti rar și se miră singur cum vocea-i devenise atît de clară:

— **Am filmat explozia unei planete!**

Profesorul opri o clipă mișcarea mîinii care înfunda tutunul în gura căscată a pipei și, îndreptîndu-și spre Sergiu fața, pe care o expresie de neobișnuită încordare luase locul liniștei de mai adineauri, îl întrebă aproape șoptit:

— Cum?

— Am filmat explozia unei planete. A unui planetoid, mai bine zis...

Capitolul VI

CINCI MII DE IMAGINI PE SECUNDĂ!

În liniștea care se lăsase în cameră se auzea doar tic-tacul ceasului de pe biroul la care, așezați unul în fața altuia, stăteau profesorul Mironescu și Sergiu Turtureanu.

Dacă în acel moment planetariul care era cocoțat pe una din etajerele ce se sprijineau de perete ar fi prins viață, iar

planetele din nichel și ceară ar fi început să se învîrtească în jurul lor și în jurul soarelui, pe care un artist îl sculptase dintr-un material plastic galben cu irizații aurii, poate că dacă s-ar fi întîmplat toate acestea, amîndoi ar fi fost mai puțin uimiți.

După ce cuvintele fuseseră lăsate să cadă în liniștea grea, Sergiu însuși se sperie oarecum de cele spuse.

După cîteva clipe, în cursul cărora Mironescu respiră de două ori adînc și rar, liniștea se risipi, și întrebările începură să curgă anarhic, învălmășite și răspunsurile căzură implacabil, demonstrative.

— Băiete, profesorul îi spunea pentru prima oară așa, îți dai seama ce spui?

— Tovarășe profesor, cred că acesta e adevărul... sau cel puțin... asta... e... ce-am văzut...

— Sigur? Sigur de tot?

— Din cauza asta am venit la dumneavoastră Mi-am dat seama la început că dacă voi destăinui altcuiva aceste lucruri, voi fi — și pe bună dreptate — luat drept un impostor, drept un exaltat, în fine drept un mistificator.

— Ai mai spus-o cuiva?

— Nimănui. Stau de o zi și mă frămînt singur... și ieri...

— Stai... stai puțin, îl opri profesorul ridicînd pînă la înălțimea umărului său palmele îndreptate înspre Sergiu. Să nu ne aprindem... sîntem doar oameni de știință... ce naiba. Să recapitulăm... încet... încet.. Poate te-ai înșelat... poate, știu eu... era o novă... Deh, dumneata...

— Tovarășe profesor... rosti Sergiu roșind.

— Iartă-mă, te rog... sincer, iartă-mă. Trebuie să recunosc totuși că m-ai zdruncinat serios, tinere, și eu eram să te jignesc. Îmi dau seama însă că dumneata... în fine, vreau să spun că am încredere în dumneata ca și în orice astronom de profesie și... nu... ar fi să mint... dar mai mult chiar.. dumneata ești mult mai bine pregătit ca să fi comis o eroare atît de grosolană. Și tocmai asta mă dezorientează. Dar să vedem. Să procedăm metodic. Expune clar, în ordine cronologică dacă se poate... cum s-a întîmplat... Ai ceva probe? În fine, tot ce știi. După aceasta o să judecăm împreună.

— Alaltăieri seara pe la orele zece, zece și jumătate, începu Sergiu cu o voce egală, monotonă, după ce am telefonat meteorul * obișnuit, am mai rămas o clipă în laboratorul meu. Apoi m-am suit în turn. De altfel, multe seri după plecarea dv., eu am continuat să urmăresc pe ecranul telectronului cerul înstelat. Convertizorul funcționa de minune. Dar pînă ieri seara nu îndrăznisem, dat fiind consemnul dv. sever, să declanșez filmarea. De altfel, nici nu bănuiam valoarea excepțională a perfecționării aduse.

Mi-am dat seama prea tîrziu. Cînd m-am gîndit că pătrund într-un laborator care nu-mi aparține, desfăcusem deja,

---

* *Meteorul* — expresie întrebuințată de meteorologi între ei pentru a defini date meteorologice. A telefona „meteorul" — a transmite telefonic spre unitățile de centralizare datele meteorologice locale (temperatură, umiditate, vînt). Operația se face de către stațiile meteorologice de două sau trei ori pe zi.

pe nesimţite, îmbrăcămintea argintie a telescopului electronic... „Telectronul" dv... Caseta aceea albă... cu butoanele mici... colorate... gîndul că apăsînd pe unul din ele aş putea să filmez pe peliculă cine ştie ce fenomen ceresc ascuns, misterios. Ceva... ceva ce n-avea nimeni să vadă... nimeni pe tot globul... eram parcă beat de curiozitate... de ambiţie... nu ştiu nici eu. Vă cer iertare, tovarăşe profesor, dar ne-aţi explicat atît de clar şi frumos tot mecanismul... Îmi ziceam: „Acum, Sergiule... încearcă. Ce se poate întîmpla?... Nimeni nu te poate vedea... hai... uşor... e atît de simplu... o simplă apăsare pe butonul acesta şi apoi pe maneta din stînga". Ezitam totuşi. Am privit cîteva clipe cerul şi apoi gîndul iar m-a ispitit:

— Cinci mii de imagini pe secundă! şopti răspicat Mironescu. De la un timp, acesta dădea semne de nerăbdare. Devenise nervos; gesturile sale obişnuite erau mai repezi. Tutunul din pipă i se stinsese de mult, şi el continua să tragă, şuierat, din ea. Bătea nerăbdător cu capătul creionului în sugativa biroului, care se rupsese în două-trei locuri.

La auzul celor spuse de Mironescu, Sergiu se înfioră. Profesorul nu glumea...

— Imposibil...! De necrezut... murmură Sergiu.

Uimit însă, văzu cum Mironescu, contrar obiceiului său, îl întrerupse din nou şi de astă dată repetă cu severitate:

— Cinci mii de imagini pe secundă! acesta este adevărul... dar... în fine... continuă... îţi voi explica mai tîrziu...

Sergiu începea să bănuiască ceva. Probabil că... Nu îndrăzni să întrebe însă şi continuă să povestească.

— Era o noapte senină, o noapte de august, în care, ca întotdeauna, se zăreau mii de aştri răspîndiţi pe la locurile lor. N-am mai rezistat mult tentaţiei. Imaginile prinse în ecranul telectronului erau atît de vii încît am privit vrăjit cîtva timp. Nu pot să-mi dau seama cît... Să fi fost minute? Să fi fost ore?... E atîta strălucire acolo... La un moment dat, închipuirea mi-a jucat o farsă... mi s-a părut că eu singur şi neştiut de nimeni călătoresc printre aştri... tot mai departe.... tot mai departe... şi se mai deschidea o uşă cu canaturi grele... şi pătrundeam mai adînc în necuprinsul întinderii aceleia întunecate în care străluceau doar diamantele aştrilor... Mă iertaţi, vă plictisesc poate cu toate prostiile astea de visător entuziast, dar... *În cele din urmă... am tras maneta tremurînd de emoţie...*

Cînd mi-am dat seama, am desfăcut — şi vă mărturisesc că-mi tremurau mîinile puternic de tot — caseta şi am coborît în fugă scările spre laborator.

În camera obscură, am pregătit soluţie proaspătă, am spălat băile de developat şi am început să lucrez. Capul mi-era încercuit parcă într-un odgon de fier. Mă durea îngrozitor, dar nu m-am lăsat nici o clipă doborît. Peste jumătate de ceas, dovada era în faţa mea, în mîinile mele. Şi la lumina becului roşu am putut să-mi dau seama că...

Şi acum, spuse Sergiu ducînd mîna la buzunarul din dreptul pieptului, vă rog să vă convingeţi şi dumneavoastră.

Şi, *o dată cu ultimele cuvinte*, puse pe birou în faţa profesorului, care cu pleoapele pe jumătate închise asculta cu atenţie, un cilindru de mărimea unui degetar.

— După ce am developat filmul, l-am înfășurat pe optoscop, care mi-a mărit imaginile pe care le-am filmat. Cum de s-a întîmplat... încep de abia acum să ghicesc.

Profesorul Mironescu se ridică de la birou și, apropiindu-se de ferestrele largi ale camerei, lăsă cu un gest ușor să alunece o pînză plastică peste geamuri, prin care năvălea lumina crudă a zilei de vară.

Sergiu strînse pleoapele puternic, dorind să se obișnuiască mai repede cu întunericul dens care învăluise camera. Mai asistase de multe ori la proiecții pe care i le făcuse profesorul; nu era primul film al cerului pe care avea să-l vadă. De data asta însă, inima îi bătea să se spargă; se simțea mic și speriat ca înaintea unui examen de o gravitate deosebită.

Între timp, Mironescu, care se mișca cu agilitatea unei pisici obișnuite cu întunericul, introdusese filmul într-un aparat micuț instalat într-unul din pereții camerei. Aparatul alunecase fără zgomot, pe peretele opus apăruse o placă albă pe care profesorul o manevra acum de la distanță. În cele din urmă, un zumzet ușor monoton îi dădu de veste lui Sergiu că proiecția începuse.

Deschise ochii, obișnuit cu întunericul, își roti privirea prin cameră și-l zări pe profesor, care, comod instalat în fotoliu, privea pata albă care se mărea treptat pe peretele din fața sa.

Sergiu înconjură biroul și veni să se alăture profesorului. Aplecîndu-se peste umărul acestuia, în timp ce urmărea imaginile ce se succedau cu repeziciune pe ecran, simți răsuflarea întretăiată, gîfîită a lui Mironescu.

În fața lor, pelicula, la început întunecată, se lumina din cînd în cînd. Porțiuni mari din firmamentul nopții de august apăreau și dispăreau cu aceeași repeziciune pe ecranul pe care se desfășura acum lanțul imaginilor pe care Sergiu le fixase pe retina ciudatului aparat. Ici-colo, luminițele cerului enorm mărite treceau prin fața celor doi, de la un capăt la altul al ecranului, ca și cum într-adevăr Sergiu ar fi călătorit în noianul miliardelor de stele și ar fi dat de o parte una după alta cîteva perdele nevăzute...

Deodată, din colțul drept al fondului ce devenise din nou întunecat, pătrunseră în pătratul obiectivului firele lungi argintii ale unei jerbe uriașe de lumină albă. Părea că cerul întreg se desface în mii de bucăți. Pata alb-cenușie ajunsă în centrul ecranului se împărți în două, în zece, în o sută de bucăți... sau cel puțin aceasta era impresia pe care ți-o lăsa acest fenomen ceresc învăluit în mister și care în clipa următoare dispăru. Întunericul cuprinse din nou scena pe care se desfășurase, în mai puțin de o secundă, una din necunoscutele drame cerești.

În timp ce lumina zilei năvălea din nou în cameră, Sergiu, tăcut, se așezase în fața biroului așteptînd sentința profesorului.

Într-un tîrziu, Mironescu rupse tăcerea și-l întrebă:

— Turturene... aștepți de la mine, desigur, un răspuns. O dezlegare poate, nu?

— Tovarășe profesor... e adevărat... pentru asta am venit...

— E tulburătoare imaginea, nu? spuse zîmbind ușor Mironescu.

— Numai atît? Pentru mine a constituit o revelație deosebită. Și dacă judec bine, nu e prima. Nu. Prima a fost reușita mecanismului construit de dv. și pe care l-am declanșat eu și... mă rog... această filmare... pe care n-am cunoscut-o pînă acum... atît de fidelă... atît de amănunțită... toate astea...

Pe fruntea lui Mironescu apăru o cută adîncă care se întinse în clipa următoare, prinzînd în adîncimea ei marginea sprîncenelor. Era tulburat...

— Fusese un consemn pe care nu l-ai respectat. Atunci cînd am instalat telectronul cel nou și convertizorul modificat, v-am spus — ție și lui Mihăiescu — că ziua experienței decisive o vom fixa ulterior. Te iert însă, continuă zîmbind Mironescu, pentru că ai reușit să filmezi un interesant fenomen ceresc și că, în același timp, mi-ai verificat aparatul și dispozitivele noi introduse

În urmă am fixat această zi pentru începutul lunii septembrie. Dar tu mi-ai răsturnat planurile... zîmbi Mironescu... mai bine-zis, mi-ai confirmat valabilitatea descoperirii mele înainte de vreme. Și pentru asta îți mulțumesc și-ți sînt chiar recunoscător. Mi-ai lămurit un punct de întrebare care mă chinuia în ultimul timp... spuse profesorul strîngîndu-l de braț afectuos pe Sergiu, de care se apropiase între timp.

Acesta se frămînta neliniștit pe fotoliul său.

— Îmi pare extrem de rău... A fost necugetat...

— Nu face nimic... Vezi că spiritul tău de pasionat cercetător... pînă la urmă ți-a folosit și ai izbîndit. Uite, Sergiule despre ce este vorba... Te-ai mirat desigur că te-am întrerupt de cîteva ori în cursul povestirii tale. Eram însă nerăbdător să aflu dacă ai reușit... mai bine-zis dacă „am" reușit să obținem viteza și eficiența necesară. Convertizorul de imagini pe care l-am folosit pînă nu de mult la telectron nu m-a mulțumit...

— Asta o știam... bănuiam... bîigui Sergiu.

— Mie îmi trebuia un dispozitiv care să-mi fixeze pe o peliculă imagini excepțional de depărtate. Fotografia nu mă satisface... nu... nu. Ei, m-am gîndit și am calculat... și iar am încercat și azi așa... mîine altfel, zîmbi Mironescu. De altfel, uite, am să-ți explic totul cît se poate de clar. Vino mai aproape, Sergiule, și, zicînd aceasta, Mironescu se aplecă asupra biroului, unde așternu în grabă cîteva cifre, linii, ecuații, coordonate, într-un cuvînt o țesătură ciudată pe care Sergiu o urmărea cu greu. Soluția însă era mult mai simplă și, deși nu cunoștea amănuntele fiecărei lucrări efectuate sau chiar înțelesul adevărat al anumitor operații, pricepu în cele din urmă procedeul inventat de Mironescu și-și dădu seama că aparatul pe care-l declanșase adăuga o victorie nouă la lanțul descoperirilor marelui savant al cărui interlocutor era acum.

— ...și, făcînd să varieze un cîmp electromagnetic transversal pe acest convertizor de imagini, am obținut un dispozitiv de filmare a fenomenelor cerești cu o viteză de aproximativ cinci mii de imagini pe secundă !...

— Cinci mii de imagini pe secundă ?!

— Desigur. De altfel, imaginea exploziei cerești pe care ai filmat-o nu putea fi prinsă decît cu viteze apropiate cu această cifră. Sergiule, dovada o avem aici. Aici, în tubul acesta, cît un degetar.

— Și cum... cum ați... ?

— O clipă ! Întregul dispozitiv era secret și amănuntele procedeului nu trebuiau dezvăluite decît în ziua confirmării. Observatorul din centrul condus de tine mi s-a părut cel mai potrivit. Poate pentru că erai și tu acolo... Totul a fost făcut în taină... totul : construcția... transportul... instalarea... știi prea bine... Și acum ?... Ce facem cu asta ?

Mironescu spusese „asta" indicînd, cu degetul brutal întins, cilindrul stingher de pe biroul său.

— N-am discutat cu nimeni, răspunse Sergiu. Am făcut fel de fel de presupuneri... de unul singur. Mi s-a părut cu totul neverosimilă prima ipoteză pe care am construit-o. Explozia unui planetoid... e explozie în spațiul interastral... în orice caz nu e ceva care se petrece zilnic... O novă * ? are alte caractere... se deosebește... în fine și asta cade o dată cu... în fine... ieri... spre seară cînd am văzut călătorind pe cer „luna" aceea ciudată...

— Da. Într-adevăr... ne-a uimit pe toți, gîndi Mironescu, amintindu-și spaima bătrînei Matilda. Cît despre filmul și imaginea prinsă de tine e greu să vorbim deocamdată. E greu să-i dăm o explicație.... Iar despre satelitul acela de ieri...

Un zbîrnîit înfundat tulbură convorbirea celor doi. Pe ecranul cu fluorescență verzuie care se afla pe biroul profesorului apăru din nou imaginea secretarei. Vocea ei, ușor transformată în aparat, se auzi distinctă :

— Tovarășe profesor, îndrăznesc să vă tulbur deoarece ați fost de cîteva ori chemat. Vă caută Melbourne și v-a mai semnalat San Francisco și Greenwichul. Sînteți așteptat și aici... profesorul Argintescu și doctorul Kellog. Apoi ziariștii... toți în legătură cu satelitul apărut aseară... spuse dintr-o răsuflare secretara.

— Bine, bine, vin îndată ! răspunse supărat profesorul, închizînd cu o mișcare nervoasă aparatul. „Satelitul"... ?! Nu știm încă nimic și ăștia au și venit...

— Într-adevăr, ce fel de satelit e acela, tovarășe profesor ? Ce s-a întîmplat zilele astea ?

Capitolul VII

MESAJUL INTERPLANETAR

— Ce fel de satelit e acela ? Ce s-a întîmplat zilele astea, Sergiule ? Ne-am zăpăcit cu toții. Azi-dimineața și uitasem să

* Novă — stea a cărei mărime variază.

te întreb. Vorbește toată lumea... televizorul... filmele... lumea pe stradă, la facultate...! spuseră Cela și Jucu aproape în același timp.

Reîntors la soții Șerban, Sergiu fusese primit cu o ploaie de întrebări.

Mai discutase o bucată de vreme cu Mironescu, dar apelurile repetate ale secretarei puseseră în cele din urmă capăt convorbirii. Își dădură întîlnire pentru aceeași seară, și Sergiu se întorsese la prietenii săi, unde spera să se odihnească și să se reculeagă după emoția încercată în ultimele zile. Descoperirea lui fusese oarecum omologată de Mironescu și din această cauză era mîndru și mulțumit de sine.

Dar, acum, avalanșa aceasta de întrebări cu care Cela și Jucu Șerban îl înconjuraseră, de îndată ce le pășise pragul, îi tăie orice speranță de odihnă.

Resemnat și apărîndu-se cu brațele ridicate de busculada prietenească cu care cei doi îl împingeau spre fotoliul ce-i fusese destinat, Sergiu se dădu bătut.

— Lăsați-mă să respir... mi-e cald... mi-e sete... mi-e foame... spun tot, numai lăsați-mă o clipă să-mi revin.

Nu mai avusese răbdare să aștepte liftul prins undeva sus între etaje și urcase cele cîteva sute de trepte. Sergiu nu avea prea multe de spus. Cele cîteva date elementare despre un *satelit se* puteau aplica și în *cazul* de *față*. Întrebarea *era* cu totul alta. Erau de altfel mai multe. Și la acestea, deocamdată, Sergiu nu putea răspunde.

— Nu știu nici eu mai mult. Acum se fac cu febrilitate cercetări pe tot globul, toate observatoarele sînt în fierbere... radarurile sînt în acțiune continuă.

— Poate e un satelit artificial? încercă Șerban.

— Nu. Exclus. Lansarea unui satelit artificial este cunoscută de rețeaua internațională. Pe de altă parte, mărimea și forma... nu, nu, hotărît că nu poate fi vorba de așa ceva.

— Și atunci? De unde a apărut? Așa deodată?

— Nu poate să cadă peste noi? Zicea azi cineva că...

— Nu știu nici eu, repetă rîzînd Sergiu, restul îl pot bănui măcar... Supoziții... mai mult sau mai puțin valabile. Poate a venit de undeva...

În lumea stelelor, în fine, în universul întreg, nimic nu este încremenit. Corpurile cerești se nasc, cresc, îmbătrînesc, mor, ca și noi de altfel, nu?

Ele se nasc din ceva, iar atunci cînd mor, se transformă în altceva. Din materia rară care umple spațiile dintre stele se nasc nebuloase și apoi corpuri cerești mai dense. Și tot așa mai departe.

Materia este veșnică, continuă Sergiu zîmbind, deoarece cuvintele acestea îi aminteau de mimica îngrijitorului de la *institut, ea nu poate fi nici creată și nici distrusă, ci poate* numai să treacă de la o înfățișare la alta.

— Și tu vrei să dai a înțelege prin aceasta că satelitul ăsta s-a născut din altul... sau din altceva... din ce anume... din praf... din... ?

— De ce nu din praf? Din praf interstelar. Noi cum ne-am născut?

— Noi?

— Adică pămîntul ăsta al nostru. Tu ce crezi, Jucule? Noi cum ne-am născut?

— Ne-am rupt din soare...

— Ei... Puruşa! îngînă Sergiu rîzind, gîndindu-se la legenda hindusă citată de Mironescu.

— Ce-ai zis? Cum?... Ce?

— Nimic. Voiam numai — dacă îmi permiţi — să te contrazic şi am să înfrunt riscul de a vă face o lecţie despre naşterea planetelor, mai bine zis despre concepţia cosmogonică * modernă... O să trebuiască să te prelucrez...

Jucu şi Cela izbucniră amîndoi în rîs.

— Da, mă las prelucrat, dar pun o condiţie... Să trecem alături şi s-o rugăm pe Cela să ne facă o cafea neagră aşa cum ştie numai ea, termină Şerban clipind şiret din ochi către Sergiu.

— Se aprobă... se aprobă..., întări Cela.

Peste cîteva minute, Jucu Şerban trăgea cu poftă dintr-o ţigară groasă, iar Cela se cuibărise pe un fotoliu în dreptul ventilatorului, care se învîrtea continuu aruncînd în cameră o avalanşă de aer răcoros care-i învăluia pe cei trei.

— Cu trei secole înainte de era noastră, începu Sergiu, Aristarc din Samos a îndrăznit să tulbure liniştea zeilor sau cel puţin aceasta a fost acuzaţia de căpetenie care i s-a adus atunci. El s-a gîndit că pămîntul şi planetele se învîrt atît în jurul lor cît şi în jurul soarelui. Ideea lui foarte nebuloasă pe atunci, a fost reluată pe baze ştiinţifice cam peste... două mii de ani. Nicolai Copernic stabileşte atunci că pămîntul, departe de a fi un corp ceresc excepţional, care ocupă o poziţie specială în univers, nu e decît o planetă banală, ca oricare alta, şi supusă aceloraşi legi ale naturii. Cela, mă urmăreşti?...

— Cu foarte multă atenţie... Cu multă plăcere chiar...

— Aşaaa! Mai tîrziu Giordano Bruno şi Galileo Galilei, în secolele al XVI-lea şi al XVII-lea demonstrează că soarele, la rîndul său, este o stea obişnuită şi că astfel de stele mai există multe.

Ulterior, descoperirea teoriei cinetice a gazului, a termodinamicei statice, teoria cuantelor, toate au permis eşafodarea unor ipoteze care par cele mai probabile.

— Şi care sînt astea? Hai, că ne ţii cu sufletul la gură... interveni Şerban.

— Se crede că la un moment dat în universul care a existat şi există dintotdeauna, sublinie Sergiu cu degetul îndreptat caraghios spre Şerban, un nor vast de praf şi de gaz dintr-o regiune neocupată a căii laptelui a fost comprimat de radiaţiile puternice emise de o serie de stele mari din apropiere.

După aceea, forţele gravităţii universale accelerează fenomenul şi din această masă uriaşă alcătuită prin comprimarea de gaze şi praf interstelar apare soarele.

— Galben şi mare ca un turkestan? Cum e acum? întrebă Şerban zîmbind.

---

* *Cosmogonie* — ştiinţa cu privire la naşterea corpurilor cereşti.

— Cam așa. Apare și începe să emită lumină și căldură.

— Spune, astronomule, ce șanse avem? Soarele ăsta are să ne mai încălzească mult sau ne pomenim într-o zi că se răcește și înghețăm cu toți aici?! glumi Șerban.

— Cît despre asta, deocamdată, poți dormi liniștit. Soarele este o sursă nesecată de energie. De multe miliarde de ani emite o cantitate enormă de căldură și lumină.

— Ca o centrală atomo-electrică, interveni Cela.

— Ca o centrală atomo-electrică, spuse zîmbind Sergiu. Da! În fine, depinde de imaginea pe care ți-ai format-o despre o centrală electrică. Eu socot că ar fi necesare vreo 200 milioane de miliarde de centrale de acest fel și încă din cele mai puternice.

— Atunci, trebuie să fie cald bine de tot acolo sus.

— Cald, cald. În interiorul soarelui, unde se produc reacțiile nucleare, temperatura atinge aproximativ 20 milioane de grade. Principiul după care se produce această energie nu e chiar atît de „simplu" și n-are rost să vă adorm cu formule chimice. Și așa mi se pare că Cela ațipește, nu?

— Deloc, deloc! sări de la locul ei aceasta. Închid ochii numai pentru că așa te pot urmări mai bine și-mi pot imagina cam ceea ce trebuie să fie acolo. Povestește mai departe. Ai rămas la formarea celorlalte planete...

— Am rămas, ce-i drept, acolo, dar întrebarea lui Jucu arată că el consideră soarele drept un simplu bolovan de jeratic galben, care, de acolo de unde stă cocoțat, nu face altceva decît să ne încălzească...

— Uite ce se întîmplă, stimate astronom, sări înțepat Șerban, cunoștințele mele sînt cele necesare unui simplu „particular" în ale astronomiei. Dar cunoștințele acestea, așa sumare cum sînt ele, nu-mi dau dreptul să mă gîndesc că soarele ar putea să ne... răcească? termină el cu ironie.

— Și totuși, zîmbi Sergiu, ai pus punctul pe i. Într-o zi călduroasă de vară ne răcim limonada într-un frigider cu foto-tranzistori care folosesc lumina solară...

— Bine... asta... cam așa e..., murmură încurcat Șerban. Să mă ierți dacă te întrerup pentru o clipă... Aș bea ceva rece. Cela, vrei să fii atît de bună, se adresă el soției sale, care, cu ochii închiși, asculta cu deosebit interes discuția celor doi. Aceasta se ridică leneș și ieși din odaie.

— *Dar să nu povestești nimic*, îl amenință ea pe Sergiu din ușă, pînă nu viu și eu.

Peste cîteva clipe, toți trei sorbeau cu nesaț dintr-o limonadă rece și acrișoară, turnată în pahare lunguiețe, aburite.

— Acum, dă-i drumul, spuse Șerban, după ce-și umplu din nou paharul golit pe nerăsuflate.

— Să continuăm atunci cu celelalte planete...

În jurul soarelui, format după cum v-am spus, va începe să graviteze un alt nor de praf și gaz care se îmbucătățește în vîrtejuri diferite și așa iau naștere... continuă Sergiu.

— Planetele... izbucni triumfătoare Cela, din colțul ei.

— Nu, nu. Protoplanetele. Apoi se produc o altă serie de fenomene chimice: crește căldura, carbonul se transformă în carbură de fier, gazele se pierd în spațiile interplanetare și

așa mai departe. Între elementele ce au rămas în atmosfera pămîntului au loc alte serii de combinații și în cele din urmă apare fotosinteza și viața...

— Și fotosinteza?

— Asta în numărul viitor, onorabili ascultători... acum cred că e timpul să plec. S-a întunecat și trebuie să mă întîlnesc din nou cu Mironescu.

— Dar ce tot puneți voi la cale?

Sergiu nu-i mai asculta însă. Strîngîndu-le mîna în grabă, își luă rămas bun și se îndreptă spre locul de întîlnire, unde avea să asiste la un spectacol interesant.

*

* *

Profesorul Mironescu întoarse, obosit, ultima foaie de hîrtie pe care scrisul său mărunt se amestecase cu formulele și schițele aruncate în grabă, una lîngă alta. Apăsă cu mîna întinsă dosarul gros și-l netezi gînditor. Sprijinindu-și capul în palme, își acoperi ușor ochii și rămase așa, încercînd să-și adune gîndurile.

În biroul unde lucra se lăsase întunericul, și liniștea era tulburată, din cînd în cînd, de zumzetul vătuit al ventilatorului din plafon. Aerul condiționat, așa cum îl arunca în valuri instalația obișnuită, i se păruse la un moment dat greoi, uscat. Se simțise cuprins din nou de una dintre migrenele sale atît de obișnuite; lăsase să alunece geamul larg și declanșase mecanismul ventilatorului. Aerul proaspăt îi făcuse bine. Durerea de cap începea să se destrame; rămăsese doar cu tensiunea aceea puternică din ceafă, care îl necăjea de multe ori, și cu o senzație de slăbiciune intensă.

O pală de lumină care-l prinse în mijlocul ei îl făcu să tresară și să-și descopere ochii. Ridică încet capul și o zări, în pragul ușii, pe secretara sa, care venise să-i vorbească:

— Vă așteaptă cineva... Nu credeam că mai sînteți aici...

Ridicîndu-se în picioare, Mironescu întinse leneș brațul și făcu să se reverse în odaie o lumină albastră-argintie.

— Să intre... De altfel, am terminat...

Sergiu Turtureanu păși grăbit pragul în timp ce secretara se depărta.

— Bună seara, Turturene, îl întîmpină Mironescu, să nu crezi c-am uitat. În cîteva clipe... Era de altfel și timpul...

Mai spuse cîteva cuvinte pe care însă le adresă de astă-dată aparatului de pe birou, pe ecranul căruia luminița verde începuse să joace din nou.

— Totul e pregătit... să mergem.

Ieșiră împreună.

Cînd păși dincolo de poarta groasă, masivă, care se deschise singură și lunecase greoi de o parte, Sergiu simți cum un tremur ușor îi cuprinde bărbia. Se stăpîni însă, și curiozitatea îl făcu să nu mai aibă alt gînd decît acela de a reține cît mai multe din cele ce urmau.

Profesorul îi promisese în cursul dimineții că avea să-i prezinte semnalizatorul interplanetar în funcțiune. Și se ținuse

de cuvînt. Așteptarea lui Sergiu fusese însă în parte înșelată. De unde crezuse că dincolo de ușa grea va păși într-un laborator spectaculos, în care zeci de aparate, de forme și mărimi variate se vor împleti cu jocuri de lumini violent colorate, acum rămăsese oarecum dezamăgit.

Pătrunse, precedat de profesor, într-o cameră obișnuită, care se deosebea doar prin faptul că pereții goi păreau a fi dintr-un material cu totul special, de o culoare și consistență ciudată. O liniște profundă îi întîmpină, iar pașii, pe care Sergiu credea că-i va auzi răsunînd pe dalele albastre, nu făceau nici un zgomot. Părea că umblă pe o podea de pîslă. Lîngă un mare tablou de comandă de culoare albă, în fața mesei pe care se întindeau armate întregi de butoane, ace indicatoare și becuri, se afla unul dintre asistenții profesorului.

— Începem. Transmiți la fel ca și aseară...

De data asta însă Sergiu nu așteptă degeaba. Pe unul din cele patru ecrane mari pe care apăreau semnalele luminoase ce se transmiteau departe, în spațiile interastrale, se ivise imaginea unui copil... În același timp, pe al doilea ecran, tremurau, deslușindu-se din ce în ce mai clar, cîteva litere...

— C...o...p...i...l... Apoi, pe ecran, apărură pe rînd un stejar bătrîn, o pasăre în zbor... Și, în timp ce imaginile se succedau, o voce baritonală, profundă, le însoțea exemplificînd fonic.

Mesajele spre planetele locuite continuau ca în fiecare seară... Și Mironescu avea să întîrzie din nou la masă spre supărarea bătrînei Matilda.

(Continuare în numărul 26)

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

2012

CLUB COLECȚIA *Povestiri* ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandiher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile și sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecția noastră pe adresa București, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piața Scînteii Nr. 1, Redacția revistei „Știință și tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecția „Povestiri științifico-fantastice" apare la 1 și 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, prețul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poștale factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU